

ДО ТРИДЦЯТИРИЧНОЇ ІСТОРІЇ НРУ

УДК 94(477)«2003–2019»

Г. І. Гончарук**НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ НА СТОРІНКАХ НАУКОВОГО
ЗБІРНИКА «ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ВЛАДА»****Гончарук Григорій Іванович**, д. і. н., професор, завідувач кафедри історії та етнографії України, e-mail: gonchar.rygor@gmail.comОдеський національний політехнічний університет,
пр-т. Шевченка, 1, м. Одеса, 65044, Україна**АНОТАЦІЯ**

У статті йдеться про відображення на сторінках фахового історичного збірника «Інтелігенція і влада» наукових праць, присвячених проблематиці Народного Руху України. Вказано на розробку різноманітних аспектів діяльності цієї громадської організації, а згодом і політичної партії, істориками нашої країни. Висвітлено внесок членів кафедри історії та етнографії України Одеського національного політехнічного університету у відображення на сторінках збірника «Інтелігенції і влада» вагомих досліджень з цієї проблематики. Зроблено короткий аналіз опублікованих наукових праць основних дослідників тематики Руху. Зазначено, що, крім видання цього збірника, представниками кафедри було проведено дев'ять всеукраїнських наукових конференцій на тему «Народний Рух України: місце в історії та політиці». У висновках зазначено вагомість обраної проблематики та значимість досягнутих результатів, які відобразились у десяти захищених кандидатських дисертаціях за спеціальністю 07.00.01 «Історія України». Все це, на думку автора, дає змогу говорити про неабиякий внесок представників кафедри історії та етнографії України ОНПУ в процес дослідження тематики Народного Руху України.

Ключові слова: Народний Рух України, інтелігенція і влада, наукові праці, публікації, кафедра історії та етнографії України.

Г. И. Гончарук**НАРОДНЫЙ РУХ УКРАИНЫ НА СТРАНИЦАХ НАУЧНОГО
СБОРНИКА «ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯ И ВЛАСТЬ»****Гончарук Григорий Иванович**, д. и. н., профессор, заведующий кафедрой истории и этнографии Украины, e-mail: gonchar.rygor@gmail.comОдесский национальный политехнический университет,
пр-т. Шевченко, 1, г. Одеса, 65044, Украина**АННОТАЦИЯ**

В статье идет речь об изложении на страницах профессионального исторического сборника «Интеллигенция и власть» научных работ, посвященных проблематике Народного Руха Украины. Указано на разработку различных аспектов деятельности этой общественной организации, а впоследствии и политической партии, историками нашей страны. Освещен вклад членов кафедры истории и этнографии Украины Одесского национального политехнического университета в процесс освещения на страницах сборника «Интеллигенция и власть» значимых исследований по данной проблематике. Сделано краткий анализ опубликованных научных работ основных исследователей тематики Руха. Отмечено, что кроме издания этого сборника, представителями кафедры было проведено девять всеукраинских научных конференций на тему «Народный Рух Украины: место в истории и политике». В выводах указана актуальность выбранной проблематики и весомость достигнутых результатов, которые отразились в десяти защищенных кандидатских диссертациях по специальности 07.00.01 «История Украины». Все это, по мнению автора, позволяет говорить о значительном вкладе представителей кафедры истории и этнографии Украины ОНПУ в процесс исследования Народного Руха Украины.

Ключевые слова: Народный Рух Украины, интеллигенция и власть, научные труды, публикации, кафедра истории и этнографии Украины.

H. I. Honcharuk

**PEOPLE'S MOVEMENT OF UKRAINE
ON THE PAGES OF THE SCIENTIFIC DIGEST
«INTELLECTUALS AND STATE POWER»**

Honcharuk Hrigory Ivanovich, d. Professor, Head of the Department of History and Ethnography of Ukraine, e-mail: gonchar.rygor@gmail.com

Odessa National Polytechnic University
pr.t. Shevchenko, 1, Odessa, 65044, Ukraine

SUMMARY

In this article we are talking about the display of scientific works devoted to the problems of the People's Movement of Ukraine on the pages of the professional, historical collection «Intellectuals and Power». It is indicated on the development of various aspects of the activity of this public organization, and subsequently of the political party, as members of the department, as well as other leading historians of our country. The contribution of the members of the Department of History and Ethnography of Ukraine to the Odessa National Polytechnic University is reflected in the process of reflection on the pages of the collection «Intellectuals and Power» of significant research on this issue. A brief analysis of the published research papers of the main researchers on the topics of the Movement is made. It is noted that, in addition to this collection, representatives of the department held nine nationwide scientific conferences on the theme «People's Movement of Ukraine: a place in history and politics. The conclusions indicate the importance of the chosen problem and the significance of the achieved results, which were reflected in ten defended candidate's theses in the specialty 07.00.01 History of Ukraine. All this, in the opinion of the author, makes it possible to speak about the significant contribution of the representatives of the Department of History and Ethnography of Ukraine to the process of studying the subjects of the People's Movement of Ukraine.

Key words: *People's Rukh of Ukraine, Intellectuals and authorities, scientific works, publications, Department of History and Ethnography of Ukraine.*

Збіглись дві дати — 30-річчя НРУ і 40-й випуск фахового збірника «Інтелігенція і влада», серії: Історія. У зв'язку з тим, що минуле Народного Руху України традиційно є кафедральною темою наукових досліджень, а названий збірник заснований і видається нашим колективом, то саме нам належить

прослідкувати точку дотику цих двох явищ. Виявилось, що це цікаве число: у збірниках опубліковано понад 30 статей, присвячених історії НРУ.

Запропонований матеріал має на меті об'єднати тематику основних напрямків названих публікацій. Серед них, передусім, матеріали про виникнення назви [1], створення обласних та крайових організацій та власне першої, опозиційної комуністичній системі, громадсько-політичної організації «Народний Рух України» як епохального явища в історії України [2]. Щоб не перевантажувати матеріал тексту прізвищами авторів та назвами статей, назвемо більшість з них один раз у списку літератури.

Значну увагу приділено одному з найактивніших організаторів, першому голові, якого і журналісти, і дослідники називали батьком Руху, Івану Федоровичу Драчу. Саме він витримував нелегкі дискусії про доцільність створення названої організації та публікацію в газеті «Літературна Україна» проекту її Програми [2].

Значне місце в дослідженні посідає вивчення постаті В'ячеслава Максимовича Чорновола. Передусім як ініціатора перетворення громадсько-політичної організації «Народний Рух України» в однойменну політичну партію. Досліджуються і перші зв'язки з НРУ та його діяльність в Русі у 1989–1999 роках, його внесок в державотворчий процес, і ранішні політичні кроки під час спроби державного перевороту у серпні 1991 року, показано еволюцію світоглядних позицій, робиться екскурс у життєвий шлях В'ячеслава Чорновола [3].

Вчені досліджували джерельну базу НРУ. Вона складається з сукупності найрізноманітніших письмових джерел: програм, заяв, декларацій, документів про виникнення організаційних структур, які позитивно сприймали ідеї Руху, про найвідоміших представників і діячів НРУ. Зроблено спробу класифікувати джерела. Тут називають переважно документи, які оприлюднені в збірниках, літературні пам'ятки, матеріали преси та періодичних видань, джерела приватного, індивідуального походження [4] та сукупність приватних документів і періодичної преси [5].

Деякі дослідники розглядають діяльність НРУ за окремими джерелами. Наприклад, за матеріалами конкретної газети [6].

Такий детальний підхід до джерела дозволяє повніше уявити його роль у виявленні процесу діяльності в певних напрямках, а також значення публікацій приватного та індивідуального походження. Тут зустрічаються як місцеві, так і центральні газети [7]. Знаходимо дослідження, у яких аналізуються документи за конкретною тематикою. Знову приклад: «Джерельна база вивчення українсько-російських відносин у політичній діяльності Народного Руху України» [8]. Вивчається регіональна преса НРУ в період боротьби за українську незалежність та джерельна база досліджень значення Руху в здобутті незалежності України у 1989–1991 роках [9], аналізується «Концепція державотворення» як базовий документ державотворчої діяльності депутатів від НРУ [10].

При такій потужній пошуковій роботі українських вчених у вивченні минулого першої опозиційної комуністичної системи організації виникає історіографічна тематика. Дослідники відзначають внесок в цю справу колективу кафедри історії та етнографії України, який, крім названого збірника, провів дев'ять всеукраїнських наукових конференцій «Народний Рух України: місце в історії та політиці», підготував з проблематики Руху десять кандидатів історичних наук. Саме нашу кафедру називають науковим центром вивчення історії Народного Руху України, а саму історію НРУ розглядають як потужний об'єкт наукових досліджень [11].

Вчені спрямовують свої зусилля не тільки на висвітлення самого процесу створення та діяльності НРУ, про що буде йтися далі, а також вивчають передумови виникнення організації. Наприклад, член-кореспондент НАН України О. П. Реєнт опублікував у нашому збірнику цікаву статтю «Український національний рух у Російській імперії та політика державної влади з українського питання у модерну добу» [12], Н. Д. Краснянська дослідила значення руху шістдесятників у справі відродження державності України [13]. О. М. Козаченко висвітлювала роботу ідейних попередників НРУ на Одещині [14], в статті О. В. Мардаренко показано витoki ідеології Народного Руху України в контексті історії українсько-російських відносин [15], В. Барцьось вивчає передумови створення соціально-економічної програми НРУ [16], а С. Р. Захарія висвітлює значення неформальних українських організацій 1980-х років у створенні Руху [17].

Як і варто було очікувати, з'являються публікації присвячені Установчому з'їзду Народного Руху України, що відбувся 8–10 вересня 1989 року, та Програмі організації. Н. М. Кіндрачук так і назвала свою статтю «Перший Всеукраїнський з'їзд Народного Руху України, як етапна подія на шляху творення майбутньої незалежної української держави» [18]. В. В. Барцьось присвятив публікацію змаганням організації за втілення програмних положень в соціально-економічну сферу української держави в 90-х роках ХХ століття [19]. О. В. Мардаренко вивчала українсько-російські взаємовідносини у Програмі [20], а також в політичній практиці Народного Руху України [21].

Низка статей у збірниках «Інтелігенція і влада», серії: Історія, присвячена створенню та діяльності обласних організацій НРУ. О. П. Шипотілова, яка захистила кандидатську дисертацію на тему: «Створення Миколаївської обласної організації Народного Руху України», розглядає не тільки заходи щодо формування структури первісного осередку у 1989–1996 роках [22], але аналізує процес трансформації цієї громадсько-політичної організації в партію у лютому–грудні 1992 року [23], спроби Комуністичної партії перешкодити становленню та функціонуванню рухівськ структур [24], різноманітні політичні заходи НРУ на підтримання незалежності України [25], а також реалізацію проекту «Діти України» [26].

Цікаві матеріали опубліковано про створення та діяльність Одеської організації НРУ. Тут знаходяться факти про оголошення організації на виїзді у Кишиневі [27], а також заходи завадити формуванню її з боку комуністичних органів [28] та взаємовідносин між названими суб'єктами [29].

У кожному номері збірника читач знайде публікації на різні теми щодо діяльності НРУ. Зокрема, про внесок рухівців у прийняття Верховною Радою України «Декларації про державний суверенітет України» [30], про ставлення Руху до «Договору дружби, співробітництва і партнерства між Україною і Росією» 31 травня 1997 року [31], про внесок лідерів НРУ у державотворчі процеси [32], про державотворчі ініціативи народних депутатів-рухівців [33], про участь НРУ в парламентських виборах [34], про участь Руху в конституційному процесі [35], про законотворчу діяльність у Верховній Раді України [36], про процес перетворення громадської організації в політичну [37],

про виступи рухівців проти зміни Конституції України [38], про здобутки НРУ на президентських виборах 1999 року [39], про розвиток рухівської пропаганди [40], про роль Руху у формуванні громадського суспільства в країні [41], про фракційну діяльність НРУ у Верховній Раді України [42], про протидію комуністів діяльності рухівців [43].

Отже, маємо зробити висновок: науковий фаховий збірник «Інтелігенція і влада», серії: історія, який індексується міжнародними науко-метричними базами, надає можливість дослідникам історії Народного Руху України публікувати на своїх сторінках матеріали з різних проблем НРУ. На кафедрі, що започаткувала й випускає згадане видання, чимало знахідок з минулого Руху обговорювалось на 9 всеукраїнських наукових конференціях «Народний Рух України: місце в історії та політиці». Тут підготовлено і захищено 10 кандидатських дисертацій з рухівської тематики, опубліковано три монографії та статті в інших виданнях. Можемо стверджувати, що згадана кафедра зустрічає тридцятиріччя НРУ гідними результатами.

Список джерел

1. Гончарук Г. І. Про виникнення назви Народний Рух України / Гончарук Г. І. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Екологія, 2018. — Вип. 39. — С. 51–57.
2. Гончарук Г. І. До питання про створення обласних та крайових організацій Народного Руху України (1989–1992 роки) / Гончарук Г. І. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2013. — Вип. 29. — С. 136–143; Гончарук Г. І. Політичний землетрус в Україні у 1989 році / Гончарук Г. І. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2014. Вип. 31. — С. 71–83; Гончарук Г. І. Про Рух і його батька / Гончарук Г. І. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2016. — Вип. 29. — С. 189–201.
3. Деревінський В. Ф. Діяльність В. Чорновола під час спроби державного перевороту у серпні 1991 р. / Деревінський В. Ф. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Екологія, 2015. — Вип. 32. — С. 394–400.
4. Шановська О. А. Джерельна база дослідження історії Народного Руху України / Шановська О. А. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2003. — Вип. 1. — С. 182–189
5. Овсієнко С. Л., Мардаренко О. В. Архівні та опубліковані документи і матеріали як джерело при вивченні діяльності Народного Руху України в умовах внутрішньопартійної кризи (1997–2002 рр.) / Овсієнко С. Л., Мардаренко О. В. // Інтелігенція і

- влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 24. — С. 177–184.
6. Шушкевич Ю. О. Участь Народного Руху України у виборах 1998 року за матеріалами газети «Волинь» / Шушкевич Ю. О. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Екологія, 2014. — Вип. 31. — С. 177–188.
 7. Кожанов А. В. Висвітлення пресою становлення та діяльності Народного Руху України (за матеріалами газет «Літературна Україна» та «Радянська Україна») / Кожанов А. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 27. — С. 183–189.
 8. Мардаренко О. В., Овсієнко С. Л. Джерельна база вивчення українсько-російських відносин у політичній діяльності Народного Руху України (1989–1998 рр.) / Мардаренко О. В., Овсієнко С. Л. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2013. — Вип. 28. — С. 197–205.
 9. Кіндрачук Н. М. Значення НРУ в здобутті незалежності України (1989–1991 рр): джерельна база дослідження / Кіндрачук Н. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 25 — С. 232–239.
 10. Діденко Ю. В. Концепція державотворення — базовий документ державотворчої діяльності депутатів Народного Руху України. / Діденко Ю. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2004. — Вип. 2. — С. 59–64.
 11. Шановська О. А. Науковий центр із вивчення історії Народного Руху України / Шановська О. А. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2017. — Вип. 37. — С. 205–217.
 12. Реєнт О. П. Український національний рух у Російській імперії та політика державної влади з «українського питання» у модерну добу / Реєнт О. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 25. — С. 83–124.
 13. Краснянська Н. Д. Значення руху шістдесятників у справі відродження державності України / Краснянська Н. Д. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2006. — Вип. 7. — С. 88–96.
 14. Козаченко О. М. Боротьба Одеської крайової організації Народного Руху України проти підписання нового союзного договору у 1990–1991 роках / Козаченко О. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 24. — С. 120–127.
 15. Мардаренко О. В. Витоки ідеології Народного Руху України (в контексті історії україно-російських відносин) / Мардаренко О. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2006. — Вип. 6. — С. 111–122.
 16. Барцьось В. В. Передумови створення соціально-економічної програми Народного Руху України / Барцьось В. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2008. — Вип. 13. — С. 53–63.

17. Захарія С. Р. Роль неформальних українських організацій 1980-х років у створенні Народного Руху за перебудову / Захарія С. Р. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 27. — С. 88–95.
18. Кіндрачук Н. М. Перший Всеукраїнський зїзд Народного Руху України як етапна стадія на шляху творення майбутньої незалежної Української держави / Кіндрачук Н. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2008. — Вип. 14 — С. 108–116.
19. Барцьось В. В. Змагання Народного Руху України за втілення програмних положень в соціально-економічній сфері української держави (кінець 80-х — 90-ті рр. XX ст.) / Барцьось В. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2009. — Вип. 15 — С. 102–115.
20. Мардаренко О. В. Українсько-російські взаємовідносини у Програмі Народного Руху України / Мардаренко О. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2004. — Вип. 3 — С. 184–191.
21. Мардаренко О. В. Українсько-російські відносини в програмі та політичній практиці Народного Руху України (1989–1993 рр.) / Мардаренко О. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2005. — Вип. 5. — С. 207–217.
22. Шипотілова О. П. Створення осередку Народного Руху України на Миколаївщині (1989–1996 рр.) / Шипотілова О. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2010. — Вип. 20. — С. 211–216.
23. Шипотілова О. П. Діяльність Руху на Миколаївщині в процесі трансформації громадсько-політичної організації Народного Руху України в партію (лютий — грудень 1992 р.) / Шипотілова О. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 27 — С. 164–170.
24. Шипотілова О. П. Спроби протидії комуністичної партії становленню та функціонуванню Миколаївської крайової організації Народного Руху України (1988–1999) / Шипотілова О. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2011. — Вип. 22. — С. 161–167.
25. Шипотілова О. П. Політичні заходи Миколаївської крайової організації Народного Руху України протягом 1993–1994 рр. / Шипотілова О. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 25. — С. 185–194
26. Шипотілова О. П. Соціальний проект «Діти України» — важливий напрям громадсько-політичної роботи Миколаївської крайової організації Народного Руху України(1990–1995) / Шипотілова О. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2011. — Вип. 23 — С. 125–133.
27. Звездун О. М. До питання про створення Одеської обласної організації НРУ за перебудову / Звездун О. М. // Інтелігенція і влада.

- Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2010. — Вип. 20. — С. 130–137.
28. Козаченко О. М. Боротьба Одеської крайової організації Народного Руху України проти підписання нового союзного договору у 1990–1991 роках / Козаченко О. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 24. — С. 120–127.
29. Козаченко О. М. «Діяльність Одеської крайової організації НРУ та її відносини з місцевими органами влади і партійним керівництвом в кінці 1980-х — на початку 1990-х років» / Козаченко О. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія.. — Одеса: Астропринт, 2011. — Вип. 21. — С. 79–89.
30. Кіндрачук Н. М. Внесок Народного Руху України у прийняття Верховною Радою України «Декларації про державний суверенітет України» / Кіндрачук Н. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2009. — Вип. 15 — С. 123–131.
31. Мардаренко О. В. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією (31 травня 1997 р.) в оцінці Народного Руху України / Мардаренко О. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2007. — Вип. 9. — С. 251–259.
32. Побережець Г. С. Життєвий шлях В'ячеслава Максимовича Чорновола / Побережець Г.С. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012.. — Вип. 27 — С. 201–209.
33. Діденко Ю. В. Державотворчі ініціативи депутатів Народного Руху України у сфері міжнародних відносин / Діденко Ю. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2009. — Вип. 16– С. 105–113.
34. Кучерук М. С. Участь Народного Руху України у парламентських виборах 2002 року / Кучерук М. С. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2009. — Вип. 16– С. 129–133.
35. Кіндрачук Н. М. Участь Народного Руху України в конституційному процесі / Кіндрачук Н. М. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2008. — Вип. 11. — С. 234–243.
36. Кучерук М. С. Бачення Народним Рухом України економічного розвитку нашої держави (законотворча робота з цього питання у Верховній Раді України IV скликання (2002–2005 рр.) / Кучерук М. С. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2010. — Вип. 19 — С. 76–81.
37. Шушкевич Ю. О. Перетворення Народного Руху України на партію та основні напрямки її діяльності в 1992–1994 рр. на Рівненщині / Шушкевич Ю. О. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія.. — Одеса: Астропринт, 2011. — Вип. 21 — С. 223–232.
38. Кучерук М. С. Спроби змінити Конституцію (2003–2005рр.): аналіз історіографії проблеми / Кучерук М. С. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2010. — Вип. 20 — С. 157–169
39. Овсієнко С. Л. Здобутки НРУ на президентських виборах 1999 року як наслідок розколу в його лавах / Овсієнко С. Л. // Інте-

- лігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2003. — Вип. 1. — С. 148–156.
40. Місержи М. П. Політична пропаганда і демократичні процеси: взаємозв'язок та рівень розвитку (за матеріалами діяльності НРУ (1989–1992 рр.) Місержи М. П. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2006. — Вип. 6. — С. 132–139.
41. Мардаренко О. В. НРУ та формування громадського суспільства в Україні / Мардаренко О. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2009. — Вип. 15 — С. 131–135.
42. Овсієнко С. Л. Фракція Народного Руху у Верховній Раді України (1998 — початок 1999 рр.) / Овсієнко С. Л. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2009. — Вип. 15 — С. 161–171.
43. Кожанов А. В. Протидія комуністичної влади створенню Народного Руху України на сторінках преси / Кожанов А. В. // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. — Одеса: Астропринт, 2012. — Вип. 25. — С. 239–245.

Надійшла до редакції 13.03.2019 р.

УДК 947.7+929

В. Ф. Деревінський

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ У 1992–1999 рр.

Деревінський Василь Федорович, д. і. н., проф., професор кафедри політичних наук, e-mail: vasyldr@ukr.net

Київський національний університет будівництва і архітектури,
пр-т Повітрофлотський, 31, Київ, 03037, Україна

АНОТАЦІЯ

Народний Рух України був впливовою політичною партією в Україні у 1990-х рр. Завдячуючи голові НРУ у 1992–1999 рр. Вячеславу Чорноволу НРУ вдалося успішно трансформуватися з громадсько-політичної організації, зберегти організаційний і кадровий потенціал. В. Чорновіл зміг стабілізувати фінансове становище партії після реорганізації. У цій статті осмислюється особливості фінансового забезпечення діяльності НРУ під час керівництва партією Вячеслава Чорновола. Актуальність статті випливає з її теми, адже фінансове забезпечення для партії є одним із пріоритетних завдань її стабільного розвитку і діяльності. До проведення III Всеукраїнських зборів НРУ значне фінансування і матеріально-тех-

© Деревінський В. Ф., 2019

нічне забезпечення організації надходило від української діаспори. Після того, як делегати III Всеукраїнських зборів НРУ ухвалили рішення про трансформацію НРУ в політичну партію, фінансове забезпечення з діаспори фактично припинилося, набравши форм поодиноких незначних пожертв. Нове керівництво НРУ на чолі з В. Чорноволом залучило до фінансування партії внутрішньодержавні ресурси. Кошти надходили від благодійних пожертв українських підприємців, незначною була сума від членських внесків активістів партії. Здійснювалися заходи щодо отримання допомоги від представників української діаспори або грантової підтримки. В НРУ створили відповідні структури, завданням яких було забезпечувати фінансування партії. Таким чином, НРУ вдалося стабілізувати своє фінансове становище. Проте окремі підприємці спробували використати свою фінансову підтримку НРУ для встановлення контролю над партією.

Ключові слова: Народний Рух України, В. Чорновіл, фінанси, партія.

В. Ф. Деревінський

ФИНАНСОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ НАРОДНОГО РУХА УКРАИНЫ В 1992–1999 гг.

Деревинский Василий Федорович, д. и. н., проф., профессор кафедры политических наук, e-mail: vasyldr@ukr.net

Киевский национальный университет строительства и архитектуры,
пр-т Воздухофлотский, 31, Киев, 03037, Украина

АННОТАЦИЯ

Народный Рух Украины был влиятельной политической партией в Украине в 1990-х гг. Благодаря председателю НРУ в 1992–1999 гг. Вячеславу Чорноволу НРУ удалось успешно трансформироваться из общественно-политической организации, сохранить организационный и кадровый потенциал. В. Чорновил смог стабилизировать финансовое положение партии после реорганизации. В этой статье осмысливаются особенности финансового обеспечения деятельности НРУ во время руководства партией Вячеслава Чорновола. Актуальность статьи следует из ее темы, ведь финансовое обеспечение для партии является одной из приоритетных задач ее стабильного развития и деятельности. К проведению III Всеукраинского собрания НРУ значительное финансирование и материально-техническое обеспечение организации поступало от украинской диаспори. После того, как делегаты III Всеукраинского собрания НРУ приняли решение о трансформации НРУ в